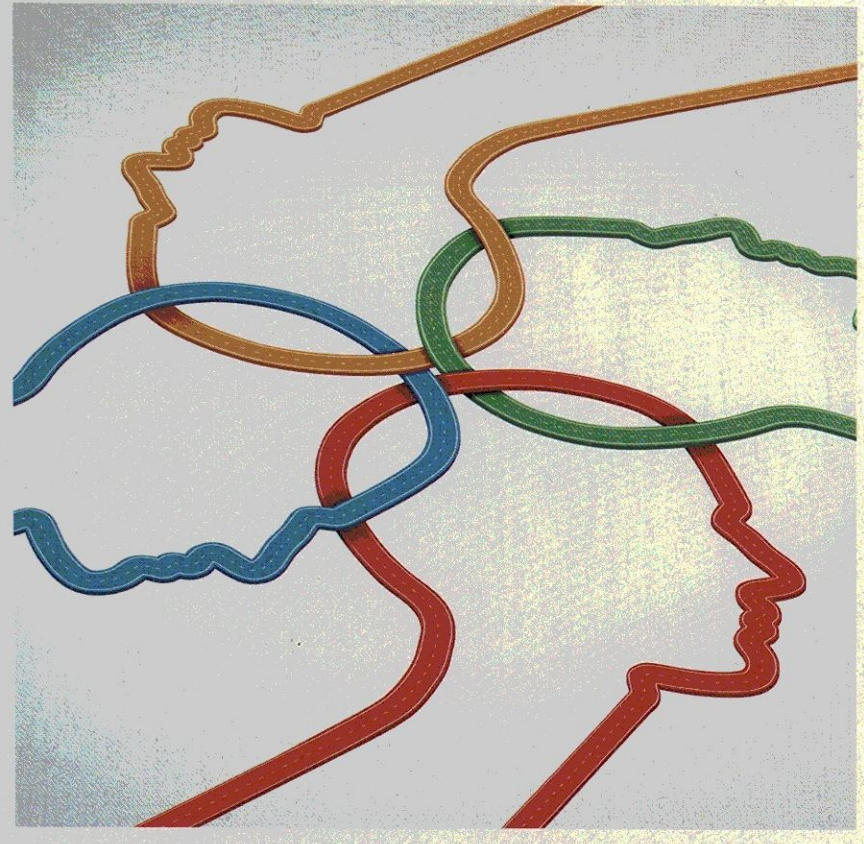
Psihologie

Alin Gavreliuc

PSIHOLOGIA SOCIALĂ ȘI DINAMICA PERSONALITĂȚII

Collegium

POLIROM

25809

Alin Gavreliuc

PSIHOLOGIA SOCIALĂ ȘI DINAMICA PERSONALITĂȚII

Acumulări, sinteze, perspective

Prefeţe de Septimiu Chelcea şi Adrian Opre

286207
UNIVERSITATEA
"DUNĂ[illegible] DE J[illegible] GALAȚI
BIBLIOTECA 2

C-286207U

POLIROM
2019

Cuprins

Umanismul psihologiei sociale (Septimiu Chelcea) 11
O lectură sensibilă şi profundă a dinamicii personalităţii (Adrian Opre) 13
Cuvînt-înainte 15

Identitatea psihologiei sociale 19
Definiţii alternative ale disciplinei 19
Scurtă istorie a psihologiei sociale 20
Etnocentrismul metodologic şi limitările sale 27
Specificul lecturii realităţii propus de psihologia socială 30

Simpla prezenţă a „celuilalt" 34
„Celălalt" ca realitate antropologică 34
Facilitarea socială 35
Frînarea sau lenea socială 39

Deschiderea către „celălalt" 44
Perspectiva asupra raporturilor interpersonale oferită de interacţionismul simbolic 44
Teoriile constructiviste ale personalităţii 46
Autopercepţia şi autoprezentarea 48
Autodezvăluirea 57

Construirea înţelesului lumii sociale 62
Percepţia socială şi rolul factorilor culturali în percepţie 62
Perceperea persoanelor ca topică centrală a cogniţiei sociale 67
Teoriile implicite ale personalităţii şi formarea impresiilor 69
Raportul dintre informaţia categorială şi cea individualizantă în judecarea „celuilalt" 71
Semantica implicită în formarea impresiei despre „celălalt" 73
Teoriile atribuirii 76
Stereotipurile sociale – definire, trăsături, funcţie socială 89
Fenomenul disonanţei cognitive 91
Orbirea alegerii 96
Stereotipurile şi gîndirea dogmatică 98

Raportarea faţă de lumea socială 100
Atitudinile sau raportarea faţă de lume 100
Formarea atitudinilor 102
Relaţia dintre atitudini şi comportamente. Ipoteza convergenţei-divergenţei între atitudini, opinii şi comportamente 108
Prejudecata – între concept şi realitate socială 112
Discriminarea ca prejudecată în act 116

Sursele prejudecăţii 119
Strategii de învingere a prejudecăţilor 123
Comportamentul prosocial 126

Influenţarea celuilalt 132

Formarea normelor 132
Studiul conformismului 137
Conformismul din perspectivă interculturală 141
Obedienţa 143
Influenţa minoritară 161
Influenţa minoritară, devianţa şi rolul culturii 166
„Spaţiul cognitiv" şi „spaţiul de viaţă" din perspectiva teoriei cîmpului a lui Kurt Lewin 168
Stilul de conducere 170
Angajamentul responsabil în sarcină şi performanţa – experimentul clasei mozaic (*Jigsaw classroom experiment*) 172
Decizia de grup 172
Polarizarea de grup 174
Gîndirea de grup 176
Tehnici de influenţă interpersonală 178

(I)raţionalitatea sinelui în contexte de grup 186

„Iraţionalitatea" raţionalităţii 186
Setul mental sau „pilotul automat" în procesarea cognitivă din viaţa cotidiană 188
Activarea stereotipurilor şi amorsarea simbolică 190
Iluzia introspectivă 191
Mesaje subliminale şi luarea deciziilor 193
Luarea deciziei în condiţii de grup 195
Dileme morale, raţionalitate şi angajament emoţional 207
Şi totuşi, cum putem fi mai „raţionali" în deciziile noastre? Perspectiva furnizată de teoria raţional-emotivă şi comportamentală 209

Interacţiuni sociale complexe: atracţia, dragostea, fericirea 213

Atracţia interpersonală şi rolul afectelor în generarea atracţiei 213
Motivaţia cunoaşterii „celuilalt" 221
Rolul similarităţii în atracţie 234
Dragostea ca apogeu al interacţiunii cu „celălalt". Dragostea şi stilurile de ataşament 237
Stiluri de ataşament şi orientarea valorică socială 241
Sociosexualitatea şi deschiderea relaţională 242
Dragostea, o definiţie ambiguă. Înţelegerea relaţiilor de dragoste prin intermediul teoriei emoţiilor 243
Emoţii sociale complexe: gelozia 248
Tipologia relaţiilor de dragoste 250
Dragostea ca poveste 253
Modelul triunghiular al dragostei 257
Dragostea şi lectura evoluţionistă a „fenomenului" 259
Tipurile de cupluri şi diversitatea interculturală a feţelor dragostei 266
Fericirea ca „obiect" al cunoaşterii psihosociale 269
Conceptualizări ştiinţifice ale fericirii 270
Teorii laice ale fericirii în context cultural 273
O sinteză a studiilor interculturale privind fericirea 274

Nevoia unei perspective integrative 286
Paradoxul fericirii 287
Studiul Harvard „despre fericire" 288
Paradoxul alegerii 290

Jocul încrederii şi al interdependenţei 293

Jocul încrederii şi echilibrul identitar 293
Dilemele sociale şi jocul interdependenţei 297
Jocul încrederii şi economia comportamentală 301
Minciuna şi economia comportamentală 303
Autocontrolul, amînarea recompensei şi încrederea 306
Nevoia de încredere şi *bias*-ul pozitivităţii - ipoteza Pollyanna 308

Lumea socială ca scenă 310

Construirea scenariilor sociale - autoconfirmarea profeţiilor. Istoria conceptului 310
Aplicarea fenomenului autoconfirmării profeţiei 312
Mecanismele de autoiluzionare la nivel interpersonal 316
Modelul teoretic al autoconfirmării profeţiilor 322
Scenarii perverse în grup - deindividualizarea 325
Dramaturgia socială. Lumea socială ca scenă sau recuperarea subiectivităţii 329
Stigmatul ca joc social şi simbolic 334
Efectul Matei în reţelele sociale 337
Un exemplu extrem al puterii rolului: falsa închisoare 338
Puterea rolului şi etichetarea socială 340
„Bunul samaritean" şi puterea factorilor situaţionali în scenariul social 345
Activarea scenariului şi raportarea obiectuală 346

Comunicarea socială şi speciile ei 349

Opinia publică. Scurtă istorie a afirmării voinţei populare 349
Fenomenul masificării şi modernitatea 350
Opinia publică şi ambiguitatea ariei sale semantice 352
Sistemul opiniei publice şi mentalitatea 354
Cîmpul problematic al psihosociologiei opiniei publice
ca demers particular al psihologiei sociale 356
Publicul privit ca reper terminologic 356
Raportul atitudini-opinii 357
Remodelarea deciziilor, salienţa morţii
şi teoria managementului terorii 359
Ce anume mai animă masele? Exemplul privării relative 362
Tipologia publicurilor 364
Comunicarea socială ca proces 365
Informare, dezinformare 367
Raportul publicitate-reclamă în cadrul paradigmei comunicării sociale 369
Propaganda ca fenomen psihosocial 370
Formele propagandei 371
Feţe ale propagandei 372
Un model psihosocial al propagandei 375
Propaganda ca formă de comunicare şi stagiile analizei propagandei 376
Persuasiunea şi circulaţia socială a stereotipurilor. Definirea persuasiunii 378
„Căile persuasiunii" 378
Ţintele persuasiunii. „Ancorele" 381
Factorii reuşitei în persuasiune 383
Modele de rezistenţă la persuasiune 388

Fundalul valoric şi al mentalităţilor 390
Identitatea socială. Un excurs epistemologic în miezul definiţiei identitare 390
Teorii asupra identităţii 391
Conceptul de *Self* 394
Identitatea socială în epoca globalizării şi amprentele digitale 401
Identitate personală *vs* identitate socială 403
Memoria socială ca nucleu al definiţiilor identitare 406
Istoria orală ca recuperare a unei memorii „condamnate" 410
Reprezentările sociale ca gramatică a lecturii realului 414
Construirea reprezentărilor sociale 415

Bibliografie 423

Index de nume 489

Index de termeni 513